

ตำราวิจัยผู้รับใช้ชุมชนกับการป้องกันยาเสพติดในชุมชน

โดย

กลุ่มพุทธรักษา

ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.อานูภาพ รัชส์สุวรรณ

รายงานทางวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตร การบริหารยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ ๑๑

พุทธศักราช ๒๕๖๓

การวิเคราะห์

“ต้อง”ให้เห็นความสำคัญของปัญหาสาเหตุดิต

สร้างความตระหนักรู้ในปัญหาสาเหตุดิตว่าเป็น
ปัญหาร่วมของทุกคนในชุมชน ต้องร่วมกันแก้ไข
ปัญหาสาเหตุดิตให้หมดไปจากชุมชนให้จงได้

“ต้อง”มีการบูรณาการร่วมกันอย่างแท้จริง

- ต้องทำให้ทุกภาคส่วนของชุมชนและภาคีเครือข่าย
นอกชุมชนมาบูรณาการร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาสาเห
ตุดิตในชุมชน โดยมีคนในชุมชนเป็นศูนย์กลาง ภายใต้
หลัก ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมติดตาม
ประเมินผล มีตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเป็นพี่เลี้ยงและคอย
ประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

“ต้อง”มีกลไกหรือเครื่องมือในการขับเคลื่อน

- ผู้นำชุมชนในระดับต่างๆ และอาสาประชาชนต้องเป็น
กลไกหลักในการแก้ไขปัญหโดยมีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน
ทั้งระดับผู้ปฏิบัติและระดับบริหารเป็นพี่เลี้ยง ประยุกต์ใช้
ทฤษฎีป้องกันอาชญากรรมสมัยใหม่หลายๆทฤษฎีมาใช้ในการ
ป้องกันยาเสพติดเป็นเครื่องมือ

ชุมชนเข้มแข็ง / ป้องกันยาเสพติดในชุมชน

ปัญหา ความแออัด ในเรือนจำ



นำแนวคิดทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน
(Community Policing)
ประยุกต์ใช้ในการป้องกันยาเสพติด
ในชุมชน
ผ่านโครงการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน

บทเรียนของ สน.พลับพลาไชย1

ขึ้นก่อนเข้าชุมชน

- คัดเลือก CPO - อบรมให้ความรู้

ขึ้นลงชุมชน

- ค้นหาผู้นำ ให้ความรู้ ให้ความจริงใจ สร้างความไว้วางใจ
- สร้างสัมพันธ์ภาพ ลดความหวาดระแวง สร้างความร่วมมือการให้ข่าวสาร
- สร้างกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ระดมแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็น โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเชิงภาคเอกชนสนับสนุนการมีส่วนร่วม
- การแก้ปัญหา จัดทำบัญชี คัดแยกผู้ค้า ผู้เสพ ควบคุมการบำบัดฟื้นฟู
- การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน เพื่อกำจัดพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม
- การจัดสภาพแวดล้อม ลดช่องโอกาส
- การจัดดำเนินกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน
- การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
- การแก้ปัญหาประชากรแออัด
- การติดตามประเมินผล ต่อเนื่องทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

การขับเคลื่อน ระดับนโยบาย

- ให้ตำรวจนำแนวทางตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไปประยุกต์ใช้ทั่วประเทศ
- กำหนดตัวชี้วัด (วัดความหวาดกลัวยาเสพติดในชุมชน ก่อน ขณะ
หลัง) การทำโครงการ ให้หน่วยงานสถาบันการศึกษาในพื้นที่เป็นผู้ประเมิน
- มีการติดตามประเมินผลทุกๆ ปี
- ให้สำนักงานงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
เหมือนที่เคยจัดสรรไว้ในโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์

ระดับปฏิบัติการ

- ให้สถานีตำรวจทั่วประเทศนำแนวทางตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไป
ประยุกต์ใช้อย่างน้อยสถานีละ 1 ชุมชน
- กำหนดตัวชี้วัด (วัดความหวาดกลัวยาเสพติดในชุมชน ก่อน
ขณะ หลัง) การทำโครงการ ให้หน่วยงานสถาบันการศึกษาในพื้นที่
เป็นผู้ประเมิน
- ให้ ตร. จัดสรรงบประมาณให้สถานีตำรวจเพื่อดำเนินการตามโคร
การให้เพียงพอ
- มีการติดตามประเมินผลเป็นระยะๆ ต่อเนื่องทุกๆ ปี
- กำหนดให้มีการแข่งขันโครงการพิจารณาจากผลการประเมินความ
พึงพอใจของประชาชนในชุมชน พร้อมให้รางวัลตอบแทนในการ
แต่งตั้งสูงขึ้นทุกระดับ เหมือนโครงการโรงพักเพื่อประชาชน

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- ให้ศึกษาปัญหาอุปสรรคในเรื่องข้อกฎหมายหรืออุปสรรคต่อการ
ปฏิบัติงานตามโครงการ ฯ เช่นการไกล่เกลี่ยคดี ที่บางครั้งไม่มีอำนาจ
ให้มีการปรับแก้กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

รายชื่อผู้จัดทำรายงานทางวิชาการ

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
๑	นางนรีชา ชูโต	ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม
๒	นางมยุรา วิมลโลหการ	อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีภาษีอากร ๑ สำนักงานคดีภาษีอากร สำนักงานอัยการสูงสุด
๓	นางสาววิภาวี คุปติมาลาธร	กรรมการผู้จัดการ บริษัท บ้านทรงไทยแจ้จ้วนะ จำกัด
๔	นายพงษ์ศักดิ์ ทรัพย์าคม	ผู้อำนวยการสำนักกำกับการใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ สำนักงาน กสทช.
๕	พันตำรวจโท คมวิทย์ พัฒนรัฐ	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
๖	นายเจตน์ สถาวรศีลพร	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย สำนักงานศาลปกครอง
๗	พันตำรวจเอก ทินกร รังมาตย์	รองผู้บังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๓ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
๘	นายศิริพงษ์ สวยสม	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
๙	ผศ.ดร.ภุริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา	อาจารย์คณะสังคมศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๐	นายนิรัตน์ ปลดทุกข์	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเนินงาม องค์การบริหารส่วนตำบลเนินงาม อำเภอราษีไศล จังหวัดยโสธร
๑๑	พันเอก ยรรยงค์ อิ่มสุวรรณ	ผู้อำนวยการกองแพทย์ สำนักงานสนับสนุนหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย

บทคัดย่อ

จากสภาพปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำหรือคนล้นคุกในประเทศในสภาวะปัจจุบัน พบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังในคดีอาญา ซึ่งการแก้ไขปัญหานี้ โดยหากสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน ย่อมส่งผลให้ผู้ต้องขังในคดีอาญาเสด็จเข้าไปในคุกน้อยลง จะทำให้ปัญหานี้เบาบางลง และเป็นการช่วยแก้ไขปัญหายาเสพติดในภาพรวมได้อีกทาง เพราะปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่ที่สร้างผลกระทบเป็นอย่างมากต่อสังคมไทยในทุกด้านทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น การหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

แนวทางหนึ่งที่น่าสนใจในการป้องกันปัญหายาเสพติด คือ การนำแนวคิดทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน หรือการตำรวจชุมชน (Community Policing) มาประยุกต์ใช้โดยตำรวจจะต้องเข้าไปสร้างการมีส่วนร่วมระหว่าง ชุมชนและตำรวจ โดยยึดถือหลักการ การเป็นหุ้นส่วนเชิงพันธมิตรกับชุมชน (Community Partnerships) และเข้าไปร่วมกับชุมชนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน (Problem Solving)

ผลจากการนำแนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้เป็นโครงการ ทำให้ปัญหายาเสพติดในชุมชนลดลง ปัญหาที่เคยเป็นผลกระทบจากปัญหายาเสพติด คือ ปัญหาเรื่องการลักลอบจำหน่ายยาเสพติด รวมทั้งความไร้ระเบียบของชุมชน ก็ลดลงตามไปด้วย ทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจ และประชาชนรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตในชุมชนมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

และเมื่อนำหลัก ๓ ต้องมาวิเคราะห์การนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชน

๑. “**ต้องให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติด**” และต้องร่วมกันแก้ปัญหาให้สำเร็จให้ได้ ก็พบว่าโครงการฯ นี้ สามารถทำให้ประชาชนในชุมชนมีความตระหนักรู้ในปัญหายาเสพติด และช่วยกันแก้ไขปัญหายาเสพติดจนกระทั่งปัญหายาเสพติดในชุมชนลดลงได้จริง

๒. “**ต้องมีส่วนร่วมมีการบูรณาการในการทำงานกันอย่างแท้จริง**” ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เน้นหลักการความเป็นหุ้นส่วนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางความคิดในการเลือกตัวปัญหา จัดลำดับปัญหา ตลอดจนการลงมือแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงเป็นการบูรณาการในการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง และยังมี การบูรณาการส่วนราชการและทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับชุมชน เมื่อชุมชนไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองโดยตำรวจเป็นผู้ทำหน้าที่ในการประสานงานอีกส่วนหนึ่ง

๓. “**ต้องมีกลไกหรือเครื่องมือในการขับเคลื่อน**” ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเป็นการเปลี่ยนแปลงองค์กรตำรวจ ที่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนโดยมีประชาชนเป็นหุ้นส่วน ดังนั้นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคือ ผู้นำชุมชนในระดับต่างๆ โดยในส่วนของการตำรวจต้องใช้แนวคิดแบบ Bottom Up มิใช่แนวคิด Top Down ซึ่งเป็นการฟังตามคำสั่งแบบเดิม โดยกลไกในการแก้ไขปัญหายาเสพติดใช้แนวคิดตามทฤษฎีป้องกันอาชญากรรมสมัยใหม่ผสมผสานกัน และมีสถานียประชาอาสาพิทักษ์เป็นองค์กรที่สร้างโดยชุมชนเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อน จนนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนได้ผลอย่างจริงจัง

อย่างไรก็ตามปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ ที่จะทำให้แนวทางในการดำเนินการตามโครงการนี้ไม่สำเร็จ และแม้จะสำเร็จแต่ก็ยังไม่ยั่งยืนคือ การที่มีนโยบายที่ไม่ต่อเนื่อง และไม่มีขับเคลื่อนอย่างจริงจัง ดังนั้นหากสามารถกำหนดให้เป็นนโยบายทั้งระดับประเทศ ระดับผู้ปฏิบัติ รวมทั้งมีการแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เป็นปัญหาสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน จะช่วยทำให้การดำเนินการตามแนวคิดของโครงการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน สามารถป้องกันยาเสพติด ในชุมชนได้ผลและมีความยั่งยืน อันจะเป็นการช่วยลดปัญหาสังคมและไม่ทำให้มีผู้ต้องขังในคดีอาญาเสด็จเข้าไปอยู่ในเรือนจำมากเช่นในปัจจุบันนี้ เป็นการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้แท้จริง

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สืบเนื่องจากในสถานการณ์ปัจจุบันได้เกิดปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำขึ้นในประเทศไทย โดยเหตุปัจจัยประการหนึ่งซึ่งเป็นประการสำคัญคือผู้ต้องขังคดียาเสพติดมีจำนวนมาก โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นสมาชิกของชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นประการหนึ่งว่า การปราบปรามจับกุมหรือการใช้กระบวนการทางกฎหมายอย่างเดียว ไม่สามารถลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดลงได้

กระทรวงยุติธรรมได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ ในหลายประเด็นซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๓ โดยมีกรอบแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ คือ กรอบที่ ๑.กฎหมาย , กรอบที่ ๒. พักโทษ ลดโทษ และการใช้เครื่องมือติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ , กรอบที่ ๓ อาชีพ และการสร้างเรือนจำรูปแบบใหม่ , กรอบที่ ๔ การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ปรับปรุงและบูรณาการการดำเนินการเพื่อบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพทั้งในระบบสมัครใจ ระบบบังคับบำบัดและระบบต้องโทษ ปรับปรุงระยะเวลาการตรวจพิสูจน์กำหนดสถานที่หรือมาตรการควบคุมตัวเพื่อรอตรวจพิสูจน์ ระบบติดตามและประเมินผล รวมทั้งหน่วยงานรับผิดชอบหลักและที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาหลักสูตรบำบัดรักษา การเพิ่มโอกาสแก่ผู้เสพในการเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟู , กรอบที่ ๕. การป้องกันยาเสพติด ขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันยาเสพติด โดยการสนับสนุนการป้องกันยาเสพติดระดับชุมชน/หมู่บ้าน การจัดทำโครงการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นเป้าหมายระยะแรก

เมื่อพิจารณากรอบที่ ๕ การป้องกันยาเสพติด จึงเป็นมาตรการที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำเพราะจะเป็นการป้องกันก่อนที่จะเกิดเหตุต่าง ๆ จนนำไปสู่การถูกนำตัวเข้าไปอยู่ในเรือนจำ ตามกรอบและกระบวนการทางกฎหมาย

ยาเสพติดนั้นถือเป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมไทย โดยก่อให้เกิดปัญหาสังคม มีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน และเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ จากข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถิติการจับกุมในช่วง ๓ ปี ที่ผ่านมามีตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๑ มีแนวโน้มสูงขึ้น กล่าวคือ ๒๒๔,๐๗๕ คดี, ๒๖๑,๐๘๗ คดี และ ๓๒๘,๐๐๒ คดี ตามลำดับ ซึ่งสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การปราบปรามจับกุมและการบังคับใช้กฎหมายเพียงประการเดียว ไม่สามารถลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดลงได้

นอกจากนั้นเมื่อศึกษาข้อมูลการแพร่ระบาดในหมู่บ้าน/ชุมชนพบว่า ในปี ๒๕๖๐ และปี ๒๕๖๑ จากการประเมินข้อมูลโดย ปปส.กลับพบว่าตัวเลขชุมชนที่ได้รับผลกระทบมีเพิ่มมากขึ้น

ปี	ประชากร	จำนวนผู้ เสพ	จำนวน ผู้ค้า	จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน				จำนวนหมู่บ้าน/ ชุมชนที่ประเมิน
				ไม่มีปัญหา	น้อย	ปานกลาง	มาก	
๒๕๖๐	๖๐,๑๕๓,๖๔๔	๔๔,๔๕๗	๓,๕๖๘	๕๗,๖๒๒	๑๖,๑๖๔	๔,๖๗๙	๓,๔๗๑	๘๑,๙๓๖
				๗๐.๓๓%	๑๙.๗๓%	๕.๗๑%	๔.๒๔%	
๒๕๖๑	๖๐,๔๕๑,๑๐๒	๔๗,๗๙๕	๔,๒๓๔	๕๗,๖๓๑	๑๕,๕๖๘	๔,๗๕๙	๔,๐๗๖	๘๒,๐๓๔
				๗๐.๒๕%	๑๘.๘๙%	๕.๘๐%	๔.๙๗%	

(ที่มา : ผลการประเมินหมู่บ้านชุมชนรอบที่ ๒ ปี ๒๕๖๑ ประมวลผล ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑, ปปส.)

การที่ชุมชนมีความตระหนักถึงปัญหาอาชญากรรมเพิ่มขึ้น โดยพิจารณาจากตัวเลข แสดงการแพร่ระบาดของชุมชนที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เช่นนี้ แสดงให้เห็นว่า ปัญหาอาชญากรรมได้เข้ามาส่งผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ซึ่งแนวทางหนึ่งที่สามารถดำเนินการได้ คือการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหที่ต้นเหตุอย่างแท้จริง โดยคนที่รู้ปัญหาของชุมชนดีที่สุดก็คือประชากรในชุมชนนั่นเอง ดังนั้น หากคนในชุมชนได้ร่วมแรงร่วมใจกัน บ่งชี้ปัญหาที่สำคัญที่สุดของชุมชนแล้วร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันลงมือปฏิบัติ และร่วมกันติดตามประเมินผลในแต่ละเรื่อง ปัญหาต่าง ๆ จะได้รับการแก้ไขอย่างตรงประเด็น

แต่ถ้าพึ่งคนในชุมชนเพียงอย่างเดียวจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปได้ ด้วยปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อำนาจตามกฎหมาย และปัจจัยแทรกซ้อนอื่น ๆ จึงจำเป็นที่จะต้อง มีพี่เลี้ยงมีผู้ช่วยเหลือสนับสนุน ช่วยเหลือในกิจการที่ชุมชนพิจารณาว่าเป็นปัญหา ซึ่งองค์กรหนึ่งที่ทำหน้าที่ ในการบังคับใช้กฎหมายและเกี่ยวข้องกับการดำรงชีพของคนในสังคมมากที่สุดก็คือ องค์กรตำรวจ ที่มี วัตถุประสงค์จัดตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน

อย่างไรก็ตามประชาชนรวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเองยังคงมองว่า ภารกิจของตำรวจคือการเป็นผู้บังคับ ใช้กฎหมาย และให้ความสำคัญในการปราบปรามอาชญากรรม จนอาจละเลยที่จะคำนึงถึงหน้าที่ในการป้องกัน อาชญากรรม และภารกิจอื่นๆ แต่ด้วยรูปแบบของอาชญากรรมต่างๆ รวมไปถึงความคาดหวังของประชาชน ที่มีต่อการปฏิบัติงานของตำรวจได้เปลี่ยนแปลงไป แนวคิดกิจการตำรวจแบบดั้งเดิมไม่สามารถแก้ไขปัญหา ของสังคมได้ จึงเป็นที่มาของแนวคิดทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชนหรือการตำรวจชุมชน (Community Policing) ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่การดำเนินกิจการตำรวจสมัยใหม่ ที่พยายามปรับเปลี่ยนมุมมองของตำรวจให้เป็นมากกว่า ผู้บังคับใช้กฎหมาย โดยตำรวจต้องสามารถเข้ามาจัดการกับปัญหาความเดือดร้อนร่วมกันกับประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคม (เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์ ,๒๕๖๑) แสดงให้เห็นว่าแนวคิดของตำรวจในยุคใหม่ ได้ให้ความสำคัญกับบทบาทในการป้องกันอาชญากรรม และการให้บริการประชาชนมากยิ่งขึ้น นอกเหนือ จากการบังคับใช้กฎหมายแล้ว ตำรวจและประชาชนยังสามารถกำหนดทิศทางในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และปัญหาความไม่เป็นระเบียบของชุมชนร่วมกัน เป็นการส่งเสริม สนับสนุน และสร้างความร่วมมือ ทำให้ความ หวาดกลัวอาชญากรรมของประชาชนลดลง จะส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีภูมิคุ้มกันภัยในทุก ๆ ด้าน เป็นการให้ชุมชนเป็นศูนย์การของการแก้ไขปัญหในทุก ๆ มิติ

โครงการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ใช้หลักการสำคัญ โดยการเปลี่ยนแปลงแนวคิดของตำรวจ จากการเป็น นักปราบปราม มาเป็นหุ้นส่วนกับคนในชุมชน กระตุ้นให้คนในชุมชนลุกขึ้นมาช่วยกันแก้ปัญหาของชุมชน ความลำดับของความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งจากผลการศึกษาวิจัยของการนำโครงการที่ยึดแนวทางนี้ไปใช้ในหลาย ๆ แห่งทั่วประเทศ ปรากฏว่าสามารถช่วยลดปัญหาอาชญากรรมในชุมชนอย่างได้ผล

อย่างไรก็ตามในทุก ๆ โครงการ ย่อมมีปัญหา และอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน คณะผู้จัดทำฯ จึงอยากศึกษา วิเคราะห์ ปัญหาอุปสรรคและหาแนวทางแก้ไข ในการนำหลักการโครงการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน มาประยุกต์ใช้ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับ ชุมชน ทำให้ชุมชนมีภูมิคุ้มกันในการป้องกันภัยในทุก ๆ ด้าน รวมถึงปัญหาอาชญากรรมในชุมชนนั้นๆ ด้วยซึ่งจะ ส่งผลต่อดีสังคมและประเทศชาติโดยรวมต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

- ๑) เพื่อศึกษาการป้องกันยาเสพติดในชุมชนตามแนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชน
- ๒) เพื่อวิเคราะห์การนำแนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไปประยุกต์ใช้ในชุมชน
- ๓) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพในการนำแนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชนมาใช้เพื่อป้องกันยาเสพติดในชุมชน

๑.๓ ขอบเขตการศึกษา

เป็นการศึกษาวิเคราะห์การใช้ตำรวจชุมชน จากกรณีศึกษาของสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ ในพื้นที่ชุมชนมัสยิดมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

๑.๓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถขยายผลการนำแนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ไปผลักดันนโยบายในระดับต่างๆ และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อใช้ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนต่าง ๆ ของประเทศไทยได้จริง

บทที่ ๒

บทวิเคราะห์

จากสภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนในปัจจุบัน พบว่ามีหลายสาเหตุ ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นเป็นปัจจัยหลัก ๆ ที่ทำให้ปัญหายาเสพติดแพร่ระบาดจนยากที่จะควบคุมในปัจจุบัน ดังนี้

๑) ปัจจัยพื้นฐาน เช่น สภาพครอบครัวและชุมชนบกพร่องที่ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นเกราะป้องกันปัญหายาเสพติดที่เข้ามาถึงลูกหลานได้

๒) ปัจจัยปัญหาตัวยาเสพติด เพราะขบวนการค้ายาเสพติดเป็นกลุ่มที่มีเงินทุน มีเครือข่ายที่กว้างขวาง ปัจจุบันยังได้ใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการจำหน่ายยาเสพติด จนกระทั่งคนในชุมชนสามารถซื้อขายยาเสพติดกันได้ โดยไม่ต้องมีการพบหน้าหรือพบปะกัน ซึ่งในการปราบปรามให้หมดไปนั้น กระทำได้ยากเพราะวงจรการค้ายาเสพติดไม่ได้ถูกขจัดออกไปจนครบวงจร ดังนั้น แค่การจับกุม หรือปราบปราม ผู้เสพ ผู้ค้า ด้วยวิธีรุนแรง ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาลงไปได้ เพราะยังไม่ครบวงจรการแก้ไขและไม่เข้าปัญหาที่จะกลับมาเกิดขึ้นซ้ำอีกอย่างแน่นอน

บทเรียนบางส่วนของจัดการปัญหาเสพติดในอดีตที่ผ่านมา พบว่ามีลักษณะดังนี้

๑) ปัญหายาเสพติดไม่ใช่แค่ปัญหาอาชญากรรม ที่มาตรการปราบปรามเพียงอย่างเดียวจะแก้ไขได้

๒) ปัญหายาเสพติดอยู่ที่ตัวผู้เสพ และผู้ค้า ถ้าไม่รู้ว่าปัญหายู่ที่ใด ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาค้ได้

- ผู้ค้ารายใหญ่ ทำไปเพราะความโลภ จึงต้องปราบปรามด้วยความเฉียบขาดรุนแรง

- ผู้ค้ารายย่อยและผู้เสพ มูลเหตุจูงใจมาจากความยากจน สภาพแวดล้อม ความต้องการยา จึงควรใช้มาตรการทางสังคม โดยยึดหลักการให้อภัยและให้โอกาส เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

๓) ปัญหายาเสพติด ไม่มีใครอยู่ปลายเหตุ ทุกหน่วยงานต้องมีบทบาทในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

๔) ปัญหายาเสพติด ไม่สามารถแก้ไขได้ ถ้าต่างคนต่างทำ ทั้งด้านการปราบปราม ป้องกัน บำบัด/ฟื้นฟู และการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐาน

๕) การจัดการปัญหาจึงต้องการ การมีส่วนร่วมจากครอบครัว และชุมชน จึงจะสำเร็จและมีความยั่งยืน

จากการถอดบทเรียนการป้องกันยาเสพติดในชุมชน พบว่าพลังชุมชนเท่านั้นที่จะแก้ไขปัญหาเสพติดได้ ดังนั้น การที่จะใช้พลังชุมชนมาแก้ไขปัญหาเสพติดนั้น จะต้องทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งก่อน ความหมายของชุมชนเข้มแข็งคือ การที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ มีอุดมการณ์ หรือมีความเชื่อในบางเรื่องร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสาร หรือมีการรวมกลุ่มแม้จะอยู่ห่างไกลกันก็ได้ มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ในการกระทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน และมีการจัดการ มีการรวมตัวกันของกลุ่มจนกลายเป็นชุมชน ก่อให้เกิดพลังในการร่วมกันแก้ปัญหาและร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงาม ทั้งในด้านเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การเมือง และสุขภาพของคนในสังคมนั้น ๆ นอกจากการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งเดี่ยว ๆ แล้ว ยังมีความจำเป็นที่จะต้องสร้าง “เครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง” ด้วย เพราะเราไม่อาจพูดได้ว่าถ้าชุมชนเราเข้มแข็งแล้ว เราจะปลอดภัยจากยาเสพติด トラบใดที่รอบๆบ้านเรายังมียาเสพติดแพร่ระบาดอยู่

เครือข่ายชุมชน หมายถึง โครงสร้างและกระบวนการที่เชื่อมโยงสมาชิกในกลุ่มเข้าด้วยกัน เครือข่ายจะเป็นสิ่งที่ช่วยรวมพลังแห่งจิตสำนึกของสมาชิก ให้รวมกันเป็นพลังอำนาจ การที่ชุมชนเข้มแข็งและเครือข่ายเข้มแข็งไม่เพียงแต่จะแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนได้เท่านั้น แต่จะนำไปสู่การพึ่งพาตนเองและพึ่งพากันเองได้ ทำให้ชาวบ้านไม่ต้องก้มหน้าคอยรอการสงเคราะห์จากภายนอก และสามารถกำหนดตัวเองได้ในทุก ๆ เรื่อง รวมถึงสามารถร่วมทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่กับภาครัฐในการพัฒนาท้องถิ่นได้ดีอีกด้วย กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ก็เป็นกระบวนการที่จะทำให้ยาเสพติดหมดไปจากชุมชนได้เช่นกัน

ที่อดีตที่ผ่านมาการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน คนในชุมชนก็จะรอพึ่งพาภาครัฐอย่างเดียว โดยภาคประชาชนนิ่งเฉยทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเป็นปัญหา และก็พบว่าภาครัฐไม่สามารถจัดการกับปัญหายาเสพติดได้จริง เพราะจำนวนตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง ที่เข้าไปร่วมกันแก้ไขปัญหามีจำนวนไม่มาก ไม่ความต่อเนื่อง และการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครองเป็นคนนอกชุมชน ก็ไม่สามารถรู้ปัญหาของชุมชนได้ดีไปกว่าคนในชุมชน ซึ่งเมื่อเข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้กับชุมชนก็ไม่แน่ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหามาได้ตรงจุดหรือไม่ บางครั้งในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ก็ก่อให้เกิดปัญหาอื่นตามมา ทำให้คนในชุมชนแตกแยกและบางครั้งก็เพิ่มปัญหาให้กับชุมชนเสียเอง เช่นมีการจับกุมคนในชุมชนซึ่งเป็นเสาหลักของครอบครัว ปัญหาที่ตามมาคือคนที่อยู่ข้างหลัง ดังนั้น ชุมชน จึงมีความสำคัญและต้องเป็นหลักในการดำเนินการพร้อมกับประสานกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหามาให้กับชุมชน โดยการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมติดตามประเมินผล จึงจะทำให้การแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพสูงสุด

จากการพยายามแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนของภาครัฐแต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ สามารถวิเคราะห์ได้ว่ามีสาเหตุหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

๑) ภาครัฐไม่สามารถสร้างความตระหนักรู้ให้กับคนในสังคม หรือแม้กระทั่งคนในชุมชนว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาร่วมกันของคนในสังคมหรือของคนในชุมชน ที่สร้างความเสียหายให้กับชุมชน สังคม และประเทศชาติ และส่งผลกระทบต่อปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ และยังไม่สามารถทำให้ทุกภาคส่วนในสังคมมารวมมือร่วมใจกันแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง

๒) ทุกภาคส่วนยังไม่มีการทำงานในเชิงบูรณาการกันอย่างแท้จริง ต่างคนต่างทำในหน่วยงานของตนเอง และไม่มีความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนในเชิงนโยบายในแต่ละเรื่อง

๓) ภาครัฐยังไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคมได้ในทุก ๆ รั้ว(รั้วชายแดน, รั้วชุมชน, รั้วสังคม, รั้วโรงเรียน และรั้วครอบครัว) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยในทุก ๆ รั้วจะมีปัญหาและอุปสรรคที่ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างแท้จริง

เมื่อทุกฝ่ายเห็นร่วมกันว่าชุมชนคือศูนย์กลางที่จำเป็นต้องเข้าไปแก้ไขปัญหามา จึงมีหลายหน่วยงานได้พยายามจัดทำโครงการและเข้าไปร่วมกับชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด และ หน่วยงานตำรวจ ก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ได้พยายามปรับเปลี่ยนแนวคิดในการทำงาน ที่จากเดิมที่เน้นการปฏิบัติงานในเชิงรับ ที่ให้ความสำคัญกับการเข้าไประงับเหตุอาชญากรรม และติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษ มาเป็นการมุ่งเน้นการป้องกันมิให้เหตุอาชญากรรมเกิดขึ้นด้วยแนวทางการขจัดเงื่อนไขที่เป็นสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม เพื่อให้สังคมเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน อันเป็นแนวทางปฏิบัติเชิงรุก บนแนวคิดที่ว่าด้วยการขจัดปัจจัยที่เป็นสาเหตุของอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายในชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจจะไม่สามารถกระทำได้ด้วยลำพัง ดังนั้นการป้องกันที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้ก็โดยการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจกับทุกภาคส่วนของชุมชน การทำงานร่วมกันจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยความสัมพันธ์ที่ดี ความไว้วางใจระหว่างตำรวจกับชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมีความรับผิดชอบและมีความโปร่งใสให้ชุมชน สามารถตรวจสอบการปฏิบัติและทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ อย่างไรก็ตามคำว่า “ชุมชน” มีความหมายรวมไปถึงทุกภาคส่วนในพื้นที่หนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นสถานประกอบการภาคธุรกิจเอกชน ส่วนราชการต่างๆ ในพื้นที่ หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอื่น ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา สถานพยาบาล สื่อมวลชน องค์กรเอกชนไม่แสวงหากำไร (NGO) ฯลฯ ซึ่งทุกภาคส่วนจะต้องมีส่วนร่วมในการทำงานกับตำรวจเพื่อแก้ไขปัญหายาอาชญากรรม จึงเป็นที่มาของการนำแนวคิดทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน

โครงการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เป็นแนวทางหนึ่งที่ตำรวจได้นำแนวคิดทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยเป็นรูปแบบการปฏิบัติที่มีเป้าหมายสำคัญในการจัดตั้ง เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing Officer : CPO) เพื่อรับผิดชอบการปฏิบัติงานในระดับ พื้นที่ โดยในปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ และจัดทำโครงการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนขึ้น โดยมี วัตถุประสงค์ที่สำคัญของโครงการ ได้แก่

๑) เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ท้องถิ่นและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ให้เข้ามา มีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ

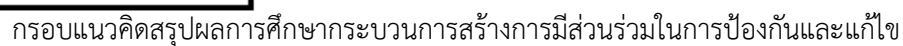
๒) เพื่อให้เครือข่ายชุมชนมีเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ประสานงานและให้คำปรึกษาในการ ดำเนินการเกี่ยวกับกิจการตำรวจ และการดำเนินการด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓) เพื่อสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ ให้มีการเชื่อมโยงการทำงานให้ประสานสอดคล้องซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้ชุมชนและท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถป้องกันตนเองจากภัยอาชญากรรม

แนวทางการดำเนินการดังกล่าว กำหนดให้ทุกสถานีตำรวจ คัดเลือกชุมชนในการดำเนินการ อย่างน้อยสถานีตำรวจละ ๑ ชุมชน แล้วจัดให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจ ๑-๒ นาย ปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนที่ได้ดำเนินการ โครงการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เรียกว่า **ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing Officer : CPO)** เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน การจัดตั้งองค์กรชุมชน หรือประชาคมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดและปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน อีกครั้งควรมีการคัดเลือกประชาชนในชุมชน ที่มีจิตอาสา ให้ทำหน้าที่อาสาสมัครตำรวจชุมชน อย่างน้อยชุมชนละ ๑๐ คน โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับ ใช้ชุมชนทำหน้าที่ประสานงานกับอาสาสมัครตำรวจชุมชนและประชาชนในชุมชนให้คำปรึกษา เพื่อดำเนินงาน ฯลฯ

สำหรับขั้นตอนในการดำเนินงานตามโครงการ เริ่มต้นตั้งแต่ การค้นหาแกนนำ เพื่อเป็นตัวแทน ของชุมชน และเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงมาสู่ชุมชน จากนั้นเริ่มต้นในการจุดประกายความคิดหรือสร้าง การตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการร่วมกันแก้ไขปัญาที่เกิดขึ้นในชุมชน และทำการศึกษาหรือรวบรวมข้อมูล พื้นฐานชุมชน อันนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน ส่งผลให้เกิดการตัดสินใจและการกำหนดโครงการ ที่เหมาะสมกับปัญหาและสภาพพื้นที่ของแต่ละชุมชน เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญา จนสุดท้ายมีการ ติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติ

จากการติดตามข้อมูลพบว่า สถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ ได้มีการนำแนวคิดตำรวจ ผู้รับใช้ชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ในชุมชนมัสยิดมหานาค เขตป้อมปราบศัตรู พาย กรุงเทพมหานคร ในห้วงปี พ.ศ.๒๕๕๖ ซึ่งชุมชนนี้เดิมมีปัญหาด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดจำนวนมาก เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน และยังมีความเกี่ยวเนื่องกับจำนวนคดีการลักทรัพย์ที่เกิดขึ้น ภายในชุมชนด้วย แต่ตลอดระยะเวลา ๓ ปีก่อนเข้าดำเนินโครงการ ทางสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ ได้ สร้างความร่วมมือกับประชาชนโดยการเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผ่านโครงการ บ้านสีขาวและโครงการมัสยิดเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด ๘๔ พรรษา เทิดไท้องค์ราชัน การดำเนินการ ได้รับความร่วมมืออันดีทั้งจากผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน รวมไปถึงประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งยังได้มี การจัดตั้งสถานีประชาอาสาพิทักษ์ชุมชน โดยมีความคิดจากทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ซึ่งเป็นโครงการ ที่ดำเนินการโดยประชาชนในพื้นที่ ที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน



ปัญหาอาชญากรรม โดยใช้ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ชุมชนมัสยิดมหานาค

บทวิเคราะห์การนำแนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชนหรือการตำรวจชุมชน (Community Policing) มาประยุกต์ใช้ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชน ภายใต้กรอบของหลัก ๓ ต้อง

“ต้อง” ให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของปัญหายาเสพติด และต้องแก้ปัญหานี้ให้สำเร็จให้ได้

“ต้อง” มีส่วนร่วมมีการบูรณาการในการทำงานกันอย่างแท้จริง

“ต้อง” มีกลไกหรือเครื่องมือในการขับเคลื่อน

จากผลการศึกษาการดำเนินการตามโครงการ ฯ ของสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ ซึ่งเป็นการนำแนวคิดทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนของชุมชนในขณะนั้นทำให้พบว่าแนวทางที่ได้ทำให้คนในชุมชนได้เกิดความตระหนักรู้ เห็นความสำคัญของปัญหาของยาเสพติดว่าเป็นปัญหาร่วมของคนในชุมชนที่ต้องมาร่วมกันแก้ไขปัญหานี้ให้สำเร็จให้ได้ ซึ่งในเบื้องต้นนั้น สถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ ได้ทำการศึกษาปัญหาของชุมชนนี้มาก่อน โดยพบว่าปัญหาหลักของชุมชนนี้คือปัญหายาเสพติด , ปัญหาการลักทรัพย์ในชุมชนที่เกี่ยวข้องมาจากปัญหายาเสพติดในชุมชนนั่นเอง และได้มีการเตรียมการล่วงหน้าโดยในห้วง ๓ ปีก่อนเริ่มดำเนินการตามโครงการ ทางสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ ได้เริ่มสร้างความร่วมมือกับประชาชนในชุมชนดังกล่าวโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ผ่านโครงการบ้านสีขาว และโครงการมีสิดเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด ๘๔ พรรษา เทิดไท้องค์ราชัน การดำเนินการในห้วงนั้นได้รับความร่วมมืออันดีทั้งจากผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน รวมไปถึงประชาชนในพื้นที่

เมื่อจะเริ่มโครงการ ฯ ก็ได้ดำเนินการตามแนวทางตามกรอบแนวคิดทฤษฎีนี้ ฯ กล่าวคือ หลังจากที่ได้คัดเลือกพื้นที่ที่จะดำเนินการตามโครงการ ฯ เสร็จแล้ว ก็มีการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน ซึ่งเรียกว่า ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing Officer : CPO) เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน การจัดตั้งองค์กรชุมชน ซึ่งตำรวจที่จะไปทำหน้าที่ดังกล่าวได้ จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้ที่มีความสามารถทำงานประสานภายในชุมชนได้อย่างเหมาะสม เข้าใจในงานบริการ สามารถค้นหาความต้องการของชุมชนได้เป็นอย่างดี เป็นผู้ที่สามารถวิเคราะห์ วิจัย และเข้ากับชุมชนนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการประสานงานกับผู้นำชุมชน นักการเมืองในทุกระดับ รวมไปถึงเจ้าของธุรกิจ เจ้าของร้านค้าย่อยยวบริเวณปากซอยหรือหัวมุมถนนและเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเข้าใจทรัพยากรของชุมชนนั้น ๆ เป็นอย่างดี ต้องสามารถเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่มย่อยๆ สามารถแนะนำให้ประชาชนมีการเลือกหัวหน้ากลุ่มได้ สามารถแบ่งความรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนได้ สามารถหาแหล่งสนับสนุนเงิน อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการแก้ไขปัญหามหาชนได้ สามารถกระตุ้นหรือทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มในชุมชนได้อย่างแนบเนียน สามารถให้คำปรึกษาได้ตลอดทุกขั้นตอนโดยแสดงให้เห็นความถึงจริงใจที่จะช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษา และสามารถทำให้ประชาชนทุกคนในชุมชน ยึดหลักการของระบอบและวิธีการประชาธิปไตยอย่างเคร่งครัด จากคุณสมบัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ปฏิบัติตำรวจผู้รับใช้ชุมชนจะต้องเป็นผู้ที่มีทักษะที่ดีในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งในการคัดเลือกผู้ที่จะไปทำหน้าที่ในชุมชนถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่ง

เมื่อได้ตำรวจที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็ต้องจัดให้การอบรมให้ความรู้ทั้งในแง่ของกฎหมาย แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อจะได้นำไปใช้ในการป้องกันอาชญากรรม การค้นหาปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การตอบสนองต่อปัญหา และการติดตามประเมินผล ซึ่งเป็นการเตรียมการเพื่อจะนำไปใช้ในการแก้ไข

ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน รวมตลอดถึงการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในทุกระดับ เพื่อให้มาร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมติดตามประเมินผล เป็นต้น ซึ่งแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ นั้น ประกอบไปด้วยทฤษฎีดังนี้คือ ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย , ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ , ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน , ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม , ทฤษฎีหน้าต่างต่าง , หลักการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชน เหล่านี้เป็นต้น

นอกจากจะต้องให้การศึกษอบรมดังกล่าวแล้วจะต้องให้แนวทางในการทำงานตามแนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชนซึ่งเรียกว่า บัญญัติ ๑๐ ประการของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

๑ การนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเป็นแนวคิดหรือยุทธศาสตร์หลักในการทำงาน (Core Strate) ที่ตำรวจทุกคนต้องใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงานตั้งแต่ในระดับบริหารจนถึงระดับปฏิบัติการเพื่อการทำงานที่มีเป้าหมายเดียวกัน งานตำรวจผู้รับใช้ชุมชนจึงไม่ใช่โครงการชั่วคราว ชั่วคราว เมื่อหมดเวลาหรือไม่มีงบประมาณแล้วล้มเลิก แต่เป็นหลักการทำงานสำคัญที่จะต้องยึดมั่นตลอดไป

๒ การกระจายอำนาจให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน (Decentralized) จะต้องมียอำนาจในการในการตัดสินใจเพื่อสามารถแก้ปัญหาพร้อมกับชุมชนได้

๓ ตำรวจต้องเกาะติดพื้นที่ และการกระจายความรับผิดชอบให้เจ้าหน้าที่ตำรวจแต่ละคน (Fixed Geographic & Accountability) ให้รับผิดชอบพื้นที่ จนชาวบ้านมีความคุ้นเคยกับตำรวจและรู้สึกว่าการตำรวจเป็นส่วนหนึ่งของคนชุมชน

๔ ตำรวจใช้พลังความร่วมมือของประชาชน และอาสาสมัคร (Volunteers) ในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมของพื้นที่ อาทิ อาสาสมัครตำรวจชุมชน สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม เหยี่ยวเวหา อาสาจราจร เพราะทฤษฎีนี้มุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

๕ การแสวงหาความร่วมมือและผู้สนับสนุน (Enhancer) ทรัพยากรในการปฏิบัติงานเป็นอีกหนึ่งหลักการที่สำคัญ เพราะตำรวจต้องแสวงหาทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยเหลืองานตำรวจอื่นๆ เช่น การจัดอาสาสมัครช่วยแจ้งข่าวเว็บไซต์ลามก การให้ประชาชนเป็นอาสาสมัคร ประชาสัมพันธ์ และการรับการสนับสนุนงบประมาณจากชุมชนหรือท้องถิ่นเพื่อช่วยเหลืองานตำรวจในด้านต่าง ๆ

๖ การบังคับใช้กฎหมายซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาชุมชน (Law Enforcement) ขณะเดียวกันตำรวจมีหน้าที่ในการรักษาความสมดุลระหว่างการบังคับใช้กฎหมายหรือการจับกุมกับความร่วมมือของชุมชน ในการแก้ไขต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรมหรือความไม่เป็นระเบียบของชุมชน

๗ เน้นป้องกันปัญหาอาชญากรรม มากกว่ารอให้เกิดเหตุ (Proactive Crime Prevention) หลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนสนับสนุนให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการป้องกันอาชญากรรมด้วยตนเอง

๘ ใช้เทคนิคแก้ปัญหา (Problem Solving) ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนและหน่วยอื่นๆ ร่วมกันเพื่อกำหนดต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน (Scanning) แล้ววิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (Analysis) แสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา (Response) ดำเนินการแก้ปัญหา แล้วประเมินผล (Assessment) หรือเรียกว่าเป็นการใช้หลัก S.A.R.A. เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในชุมชน

๙ การเป็นหุ้นส่วนและสร้างความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน (Community Partnerships) ประชาชนในชุมชนคือหุ้นส่วนของตำรวจในการร่วมรับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรม หรือปัญหาความไม่เป็นระเบียบในชุมชน

๑๐) ดำรงต้องบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Integration) ในการบังคับใช้กฎหมาย หรือแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกับการป้องกัน โดยเฉพาะการแก้ที่ต้นเหตุของปัญหาในการทำให้เกิดปัญหาสังคม อันนำไปสู่การเกิดอาชญากรรม (สุพิศาล ภักดีนฤนาถ และคณะ, ๒๕๕๖)

ขั้นตอนต่อไปคือการลงไปปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน ซึ่งตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เมื่อลงไปในชุมชนแล้ว ก็จะต้องมีการค้นหา ผู้นำชุมชนตามธรรมชาติ , ผู้นำตามกฎหมาย และผู้นำทางศาสนา ผู้นำทางการศึกษา ซึ่งถือเป็นเสาหลักของชุมชน (บวร = บ้าน วัด(องค์กรศาสนา) โรงเรียน) เป็นตัวแทนของชุมชนที่ไว้วางใจและให้ความร่วมมือกับตำรวจ โดยใช้กลยุทธ์ในการดำเนินการคือ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้นำดังกล่าว ตลอดจนคณะกรรมการชุมชน หลังจากนั้น ก็เริ่มค้นหาแนวร่วมสายตรวจประชาชน เพื่อสร้างเครือข่ายอาสาสมัครสายตรวจประชาชน โดยใช้กลยุทธ์ในการดำเนินการคือ การขอความร่วมมือจากตัวแทนชุมชนให้ชักชวนชาวบ้านเข้ามาเป็นอาสาสมัคร โดยประชาชนที่สมัครใจเป็นอาสาสมัครทั้งหมดจะได้รับการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตน ระเบียบวินัยต่างๆ หลักเกณฑ์การปฏิบัติต่อประชาชน ทักษะด้านการตรวจค้น เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง เมื่อค้นหาผู้นำ และอาสาสมัครได้แล้ว หลังจากนั้น ก็จะต้องเริ่มกระบวนการสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน เพื่อให้ประชาชนไว้วางใจและให้ความร่วมมือกับตำรวจ ซึ่งการจะทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความไว้วางใจและลดความหวาดระแวงตำรวจ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตำรวจผู้รับใช้ชุมชนจะต้องเข้าไปฝังตัวทำงานในชุมชนเป็นระยะเวลาค่อนข้างยาวนาน เพื่อเข้าไปทำหน้าที่ให้บริการชาวบ้าน รวมไปถึงการร่วมกิจกรรมต่างๆ กับคนในชุมชน เมื่อได้รับความไว้วางใจจากชาวบ้านจะสามารถไปสู่การได้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ และนำมาใช้ในการปฏิบัติงานของตำรวจได้ก่อนการจัดตั้งสถานีประชาอาสาพิทักษ์และการส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ ทางสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ ดำรงทั้งในระดับผู้บริหารและระดับปฏิบัติการได้มีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมัสยิดมหานาคมาอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียนบำรุงอิสลามวิทยาซึ่งตั้งอยู่ในชุมชนด้วยการสนับสนุนของ กก.ตร.สน.ในด้านต่างๆ เช่น การแจกชุดนักเรียน แจกตำราเรียน และให้ทุนสนับสนุนกิจกรรม เป็นต้น อีกทั้ง กก.ตร.สน. ยังได้เข้าร่วมเป็นที่ปรึกษาของโรงเรียนบำรุงอิสลามวิทยาด้วย นอกจากนี้ยังมิได้สร้างความคุ้นเคยกับประชาชนด้วยการลงไปตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ โดยตำรวจในระดับผู้บังคับบัญชาจะให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้นำชุมชน เช่น อิหม่าม ประธานชุมชน เป็นต้น เนื่องจากเป็นกลุ่มบุคคลที่ประชาชนในพื้นที่ให้ความเคารพนับถือซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินโครงการต่างๆ ภายในชุมชนและแนวโน้มการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชน การออกตรวจเยี่ยมบ่อยครั้งจะเป็นการสร้างความไว้วางใจทำให้ประชาชนและตำรวจเกิดความสนิทสนมคุ้นเคยกัน สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในการสร้างความสัมพันธ์กับชาวบ้านของตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเมื่อเริ่มเข้าไปปฏิบัติงานในชุมชน ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนจะต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของชุมชนจะต้องรู้จักพื้นที่ทั้งหมด และทำการแนะนำตัวโดยการแจกนามบัตรของตนเองให้กับทุกครัวเรือน (Door to Door) เพื่อบอกวัตถุประสงค์ให้ชาวบ้านทราบว่า เข้ามาในชุมชนเพื่อปฏิบัติหน้าที่อะไรและการสอบถามข้อมูลของประชาชนในพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาทำเป็นทำเนียบชุมชนและเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน (Community Involvement) ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนจะต้องให้ความเคารพแก่ทุกฝ่ายและจะนำไปสู่การเป็นพันธมิตรเชิงหุ้นส่วนในการแก้ปัญหาของชุมชนต่อไป นอกจากการให้บริการแก่ประชาชนแล้ว การให้ความช่วยเหลือและการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เป็นอีกหนึ่งภารกิจที่สำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและทำให้เกิดการยอมรับจากชาวบ้านว่าตำรวจก็คือส่วนหนึ่งของชุมชน

เช่นเดียวกัน จากการสัมภาษณ์และการศึกษาข้อมูลเอกสาร พบว่าตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเข้าร่วมในทุกกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน เช่น กิจกรรมวันเด็ก, กิจกรรมกีฬาในชุมชน, กิจกรรมเรื่องป้องกันยาเสพติดและอาชญากรรม, กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน, กิจกรรมการฝึกอาชีพ และการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา เป็นต้น เมื่อตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนสามารถสร้างความสัมพันธ์และทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจต่อตำรวจได้แล้ว ก็จะส่งผลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในฝ่ายอื่นๆ สามารถเข้ามาทำงานร่วมกับชุมชนได้สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เมื่อสามารถสร้างความไว้วางใจกับคนในชุมชนได้แล้ว จากนั้นก็จะเริ่มค้นหาปัญหาอาชญากรรมและความไม่เป็นระเบียบของชุมชน เพื่อให้ทราบปัญหาอาชญากรรมและความไม่เป็นระเบียบของชุมชน ซึ่งเมื่อตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเมื่อเข้าไปปฏิบัติงานในชุมชนแล้ว จะต้องมีการรับเรื่องร้องเรียนและให้คำปรึกษาต่างๆ กับประชาชน และอีกหนึ่งหน้าที่ที่สำคัญคือ การออกตรวจเยี่ยมประชาชนคือการพบปะแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชน ทำให้ตำรวจได้มีโอกาสพูดคุยและพบปะกับประชาชน เพื่อสอบถามถึงความเป็นอยู่ทั่วไปและปัญหาอาชญากรรมรวมถึงความไม่เป็นระเบียบของชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องปฏิบัติตัวเหมือนกับเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและเข้าหาประชาชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน เหมือนกับเป็นคนในชุมชนที่จะต้องรู้จักและสนิทสนมกัน ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามหลัก Personalized ซึ่งเป็นข้อหนึ่งในหลักการที่สำคัญของทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ๙ ประการ และผลลัพธ์ที่ได้คือข้อมูลปัญหาอาชญากรรมและความไม่เป็นระเบียบของชุมชน รวมไปถึงความต้องการต่างๆ ของประชาชนที่อยากให้ตำรวจช่วยเหลือ ปัญหาอาชญากรรมยังคงเป็นปัญหาที่คนในชุมชนมีความเป็นกังวลและห่วงใยเด็กเยาวชนในชุมชน เนื่องจากสถานการณ์ยาเสพติดก่อนการจัดตั้งสถานีประชาอาสาพิทักษ์ชุมชนค่อนข้างมีความรุนแรงพอสมควร กล่าวคือมีการค้าขายยาเสพติดกันอย่างโจ่งแจ้ง แต่หลังจากที่ตำรวจเข้ามาดำเนินกิจกรรมภายในชุมชนเป็นผลให้ปัญหาเหล่านี้เบาบางลง การลงไปทำงานกับชุมชนอย่างใกล้ชิดจะส่งผลทำให้ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเข้าใจปัญหาของชุมชนเป็นอย่างดี และทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการคลี่คลายปัญหาต่างๆ ของชุมชน โดยวิธีในการแก้ปัญหาจะไม่พุ่งเป้าไปที่การจับกุมเพียงอย่างเดียว นอกจากการออกตรวจเยี่ยมของตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนแล้ว ในส่วนของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ก็จะมีการออกตรวจเยี่ยมชุมชน ๑ ครั้งต่อสัปดาห์ ซึ่งในบางครั้งตำรวจผู้บังคับบัญชา เช่น ผู้กำกับการ, รองผู้กำกับการ และสารวัตร จะร่วมตรวจเยี่ยมชุมชนด้วย และทำการประชุมหารือกับคณะกรรมการชุมชน หลังจากรับทราบปัญหา สาเหตุของปัญหาแล้ว ก็จะเริ่มเข้าสู่กระบวนการเพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และความไม่เป็นระเบียบของชุมชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา ร่วมกัน ซึ่งสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ ได้ใช้วิธีการประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งจะทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันผ่านการประชุมประจำเดือนและโครงการต่างๆ เช่น โครงการบ้านสีขาวซึ่งเป็นโครงการที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาอาชญากรรมในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ชุดปฏิบัติการตามโครงการจะทำการสอบถามและทำการรวบรวมสภาพปัญหาตามสภาพความเป็นจริง และความต้องการแก้ไขปัญหามาของแต่ละชุมชน อีกทั้งยังมีการจัดประชุมร่วมกับคณะกรรมการโครงการบ้านสีขาวและประชาชนในพื้นที่เพื่อระดมความคิดเห็น พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาหารือกัน เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับทราบปัญหาหรือความต้องการด้านต่างๆ แล้ว จึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากทั้งสองฝ่าย เป็นผลทำให้มีแนวทางการแก้ปัญหาและเกิดการสนับสนุนได้ตรงตามความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น การกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาอาชญากรรมและความไม่เป็นระเบียบต่างๆ ในชุมชน เป็นแนวทางในการสร้างความร่วมมือและการเป็นหุ้นส่วน (Partnerships) ระหว่างตำรวจ และประชาชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา

จะส่งผลให้ปัญหาได้รับการแก้ไขที่ตรงจุดและตรงตามความต้องการของชุมชนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากการประชุมปรึกษาหารือร่วมกับประชาชนในพื้นที่แล้ว ทางสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ ยังได้เชิญหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเพื่อหามาตรการแก้ไขปัญหาด้วย ตัวอย่างเช่นการดำเนินโครงการเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ร.๑ พัน ๑ รอ., ศูนย์บริการสาธารณสุข ๒๐, สำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย, สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, กต.ตร.สน.พลับพลาไชย ๑ เป็นต้น

ในส่วนของการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหายาอาชญากรรม และความไม่เป็นระเบียบของชุมชนมัสยิดมหานาคนั้น ทางสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ ได้ดำเนินการผ่านโครงการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

๑) ปัญหายาเสพติด

การรวบรวมข้อมูลปัญหาอาชญากรรมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พบว่าปัญหายาเสพติดคือปัญหาเร่งด่วนอันดับแรกที่จะต้องดำเนินการแก้ไข ทางสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้ และได้ดำเนินการโครงการเพื่อแก้ไขปัญหายาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามนโยบาย ๕ รั้วซึ่งประกอบด้วย รั้วชายแดน รั้วชุมชน รั้วสังคม รั้วโรงเรียน และรั้วครอบครัว จึงกลายมาเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการบ้านสีขาว ซึ่งใช้มาตรการเชิงรุก ๓ มาตรการ คือ มาตรการด้านการป้องกัน มาตรการด้านการปราบปราม และมาตรการด้านการบำบัดฟื้นฟูเพื่อป้องกัน การแพร่ระบาดของยาเสพติดและให้ชุมชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ตำรวจร่วมกับผู้นำชุมชนและผู้นำทางศาสนา ร่วมกันกำหนดมาตรการทางสังคม (Social Sanction) เพื่อมาบังคับใช้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดกำหนดสัญลักษณ์เป็นป้ายข้อความบ้านสีขาว เพื่อติดหน้าบ้านของประชาชนซึ่งเป็นครอบครัวที่ดีที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งนี้เพื่อเป็นการแยกครอบครัวที่ดีออกจากครอบครัวที่ไม่ดีอย่างชัดเจน โดยใช้ทั้งมาตรการทางสังคมและมาตรการทางกฎหมายควบคู่กันไป และตำรวจประสานกับผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์โครงการให้ประชาชนรับทราบถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ เช่น ประธานชุมชนมัสยิดมหานาคจะใช้หอกระจายข่าวเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านทราบ อีกทั้งยังร่วมดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการบ้านสีขาวของชุมชนเพื่อกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกบ้านสีขาวอย่างถูกต้องเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยร่วมกับผู้แทนชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยราชการ, ภาคเอกชน กต.ตร. เป็นต้น นอกจากนั้นยังได้ทำการประสานกับผู้นำชุมชนและผู้เกี่ยวข้องในการหาผู้เสพที่มีความสมัครใจเข้ารับการบำบัดในชุมชนที่สอดคล้องกับมาตรการด้านการบำบัดฟื้นฟูด้วย ในระหว่างดำเนินโครงการจะมีการจัดประชุมร่วมกับคณะกรรมการ โครงการบ้านสีขาว และประชาชนในพื้นที่อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อรายงานความคืบหน้าของโครงการและร่วมกันระดมความคิดเห็นและกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาดังต่อไป และประชาชนยังได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนของการประเมินผลซึ่งดำเนินการอย่างน้อย ๓ เดือนต่อครั้งและหลังโครงการสิ้นสุด ในการดำเนินการเชิงรุกเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการการบำบัดฟื้นฟู ทางสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ จึงได้จัดทำโครงการชุมชนบำบัดตนเอง คืบคนดีสู่สังคม ซึ่งได้เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นการดำเนินงานระหว่างตำรวจและสถานีประชาอาสาพิทักษ์ชุมชนมัสยิดมหานาค โดยหัวหน้าสถานีประชาอาสาพิทักษ์จะทำการเจรจากับผู้เสพให้เข้าร่วมโครงการ และตำรวจจะชี้แจงให้ครอบครัวของผู้เสพรายว่าจะไม่มีการดำเนินการทางกฎหมายกับผู้เสพเพราะถือว่าผู้เสพคือผู้ป่วยที่จะต้องได้รับการรักษา ในส่วนของการบำบัดมีการดำเนินงานร่วมกับศูนย์บำบัด

ยาเสพติดของกรุงเทพมหานคร เจ้าหน้าที่จะเข้ามาบำบัดผู้เสพภายในชุมชน ซึ่งทำให้ผู้เสพยาสามารถทำงาน และดำเนินชีวิตอยู่ในชุมชนได้ตามปกติโครงการนี้มีผู้เสพยาสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๖ คน สามารถบำบัดหาย ได้ ๔ คน ซึ่งทั้งหมดได้รับการรับรองจากนักจิตวิทยาศูนย์บำบัดยาเสพติดของกรุงเทพมหานคร และอีก ๒ คนได้ส่งเข้าบำบัดกับทางสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และโครงการชุมชนบำบัดตนเอง คืบคนดีสู่สังคม ยังได้รับการยกย่องจากทางกรุงเทพมหานคร ให้เป็นโครงการต้นแบบให้แก่ ๑๐ ชุมชน ในเขตกรุงเทพมหานคร นำไปดำเนินการจากการดำเนินงานของทั้งสองโครงการสามารถทำให้ปัญหายาเสพติด ภายในชุมชนลดลงและผู้ติดยาเข้าร่วมโครงการเพื่อบำบัดตนเอง เป็นผลทำให้ผู้ติดยาเสพยาติดน้อยหรือเบาบางลง

แต่ปัญหายาเสพติดยังไม่หมดไปจากชุมชน จึงได้มีการดำเนินโครงการมีสยิดเฉลิมพระเกียรติ ปลอดยาเสพติด ๘๔ พรรษา เทิดไท้องค์ราชัน โดยมีระยะเวลาดำเนินการระหว่างเดือน มีนาคม ๒๕๕๕ ถึง เดือนมีนาคม ๒๕๕๖ เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยใช้แนวทางเดิม คือ การให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมโดยการกำหนดมาตรการทางสังคม (Social Sanction) และกำหนดป้ายข้อความบ้านสีขาวให้กับบ้านที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด นอกจากนั้นวิเคราะห์ ปัญหาและจุดบกพร่องจากการดำเนินโครงการในครั้งก่อน เพื่อนำมาพัฒนาต่อไป

วิธีการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุของยาเสพติด ในชุมชนการวิเคราะห์ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการต่อต้านยาเสพติดในอดีตที่ผ่านมา และจัดทำบัญชี บุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยจำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย โดยคัดแยกผู้ผลิต ผู้ขาย ผู้เสพ ออกเป็นกลุ่มๆ คือ กลุ่มเยาวชน นักเรียนนักศึกษาในชุมชน กลุ่มผู้รับจ้าง กลุ่มคนว่างงาน กลุ่มอาชีพค้าขาย ฯลฯ การดำเนินการ เพื่อลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดเน้นใช้แผนการปราบปราม ควบคู่กับแผนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ แบบครบวงจรและแผนการในการใช้พิธีทางศาสนาเข้าบังคับ ในด้านการปราบปรามจะแจ้งข้อมูลข่าวสาร ให้อาสาสมัครตำรวจชุมชนประจำมัสยิดหรือตำรวจท้องที่ดำเนินการปราบปรามอย่างเด็ดขาด เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน และทำให้ผู้ขายไม่สามารถอยู่ในพื้นที่ได้ ด้านการบำบัดฟื้นฟูมีการพบปะเพื่อหารือ กับครอบครัว ชี้แจงขั้นตอนการบำบัดและช่วยเหลือในด้านอื่นๆ ที่ผู้ผ่านการบำบัดต้องการ เช่น การฝึกอาชีพ การศึกษาต่อทั้งสายสามัญ สายศาสนา และเมื่อมีผู้ติดยาเสพยาติดน้อยหรือเบาบางลงจะเน้นด้านการประชาสัมพันธ์ ภายในชุมชน โดยการให้ผู้นำทางศาสนาชักชวนผู้เสพให้สมัครใจเข้าบำบัดรักษา ทางมัสยิดและผู้นำทางศาสนา จะทำหน้าที่เพื่อเป็นศูนย์กลางเพื่อประสานงานกับทางสถานีตำรวจ นอกจากนี้ยังมีการประชุมคณะกรรมการ เพื่อปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์นำมากำหนดเป้าหมาย แนวทางการรณรงค์ และ วางแผนการปฏิบัติลงลึกทุกครัวเรือน อีกทั้งยังมีการจัดสัมมนาประชาชนในชุมชน ให้ข้อมูลทางวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม ที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิต ทั้งนี้เพื่อเป็นการจุดประกายความคิดให้กับคนในชุมชนมัสยิด มหานครเกิดความตื่นตัวและเกิดเป็นกระแสสังคมในการต่อต้านยาเสพติด ในการปฏิบัติงานตามโครงการแก้ไข ปัญหายาเสพติดในชุมชน ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนจะปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับอาสาสมัครพิทักษ์ชุมชน และเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขจากศูนย์บริการสาธารณสุขในการค้นหาผู้เสพยาจากทุกครัวเรือนเพื่อทำการตรวจปัสสาวะ จากนั้น จัดทำบัญชีรายชื่อผู้เสพ และทำการชักชวนให้เข้าร่วมโครงการบำบัดด้วยตนเอง และชี้แจงกับผู้ปกครองของผู้ เสพ ว่าจะไม่มีการจับกุมแต่จะช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เสพยาเข้าสู่กระบวนการบำบัดด้วยตนเอง

๒) การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน

การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมโดยใช้วิธีการจัดสภาพแวดล้อมนั้นสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาจุดล่อแหลมหรือจุดเสี่ยงในชุมชนได้ เพราะเป็นการขจัดหรือลดช่องโอกาสในการกระทำผิดของคนร้าย ในชุมชนมัสยิดมหานาคพบจุดล่อแหลม ๒ แห่ง คือ บริเวณพื้นที่ที่ติดคลองมหานาค และบริเวณกุโบร์ซึ่งมีพื้นที่ถึง ๑๘ ไร่ การแก้ปัญหาจุดล่อแหลมด้านริมคลองมหานาคได้มีการติดไฟฟ้าเพื่อให้แสงสว่างในเวลากลางคืน และบริเวณทางเดินด้านอื่นๆ ในชุมชนก็มีการติดไฟฟ้าเพื่อเพิ่มแสงสว่างด้วยเช่นกัน ในส่วนของพื้นที่ในกุโบร์ซึ่งพบว่ามีปัญหายัรูนจากชุมชนอื่นเข้ามาใช้เป็นแหล่งมั่วสุมนั้น ทั้งประชาชนในพื้นที่และเทศกิจได้ร่วมกันตัดต้นไม้เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นประจำ แต่เดิมมีการติดไฟฟ้าเพื่อเพิ่มแสงสว่าง แต่ปัจจุบันไม่สามารถทำได้เพราะประชาชนบางส่วนมีการคัดค้าน เนื่องจากเกรงว่าถ้าในเวลากลางคืนบริเวณกุโบร์มีแสงสว่างจะยิ่งเป็น การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมั่วสุมกันได้สะดวกมากยิ่งขึ้น อีกทั้งกุโบร์ซึ่งเป็นสุสานซึ่งเป็นสถานที่ที่ควรให้ความเคารพจะมีลักษณะเหมือนสถานที่พักผ่อนมากเกินไป นอกจากการติดไฟฟ้าเพื่อเพิ่มแสงสว่างแล้ว ในชุมชนมัสยิดมหานาคยังได้มีการนำเทคโนโลยีกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) เพื่อจัดเป็นพื้นที่ Safety Zone โดยมีการติดตั้งบริเวณทางเดินและทางเข้าออกภายในชุมชน บริเวณจุดล่อแหลมริมคลองมหานาค และมีเครื่องบันทึกข้อมูลและจอแสดงภาพอยู่ที่สถานีประชาอาสาพิทักษ์ โครงการนี้ใช้งบประมาณจากความร่วมมือของภาคเอกชน ในส่วนของการใช้ประโยชน์จากภาพที่ได้จากกล้องโทรทัศน์วงจรปิด เช่น การดูภาพคนร้ายที่เข้ามาขโมยรถจักรยานยนต์บริเวณชุมชน แต่ในกรณีนี้ยังไม่สามารถติดตามคนร้ายได้ เนื่องจากเป็นคนนอกชุมชน เมื่อมีเหตุเกิดขึ้นประชาชนในชุมชนก็สามารถมาแจ้งเหตุได้ที่ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เพื่อตรวจสอบภาพจากกล้องโทรทัศน์วงจรปิด และแนะนำประชาชนให้เข้าแจ้งความที่สถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ เพื่อลงบันทึกประจำวัน ตามลำดับ

๓) การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

การดำเนินกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายที่ควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ (Targeting Special Groups) เช่น เด็กและเยาวชน กลุ่มเด็กที่เกเร ผู้หญิง คือส่วนหนึ่งในการกิจของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนในชุมชนมัสยิดมหานาคคือกลุ่มเสี่ยง (At-Risk-Youths) ที่อาจจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันเด็กๆ เหล่านี้ให้พ้นจากอันตรายของยาเสพติด ทางมัสยิดจึงได้ดำเนินการให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสไปเข้าค่ายเพื่อทำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การเข้าค่ายในช่วงฤดูร้อน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ นอกจากการส่งเด็กและเยาวชนไปเข้าค่ายทำกิจกรรมต่างๆ แล้ว ทางมัสยิดยังได้มีการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนและกลุ่มคนรุ่นใหม่ให้เข้ามาเป็นอนุกรรมการมัสยิด เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือกิจกรรมทั้งของมัสยิดและชุมชน รวมไปถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอาชญากรรมและปัญหาเสพติดด้วย ในระหว่างการสอนศาสนาก็จะสอดแทรกความรู้และผลเสียของการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งก็เป็นข้อห้ามทางศาสนาเช่นกันให้กับเด็กและเยาวชนในชุมชน

การส่งเสริมในด้านกีฬาให้กับเด็กและเยาวชนในชุมชนมัสยิดมหานาค เริ่มต้นจากประชาชนในพื้นที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาเสพติด จึงได้จัดตั้งชมรมกีฬาขึ้นในชุมชน และนำเด็กเข้าแข่งขันในงานต่างๆ เช่น การแข่งขันกีฬาเพื่อความสามัคคีในวันเด็ก การแข่งขันกีฬาที่ทางเขตได้จัดขึ้นซึ่งมีกีฬาหลายประเภท คือ ฟุตบอล เปตอง วอลเลย์บอล เป็นต้น การดำเนินกิจกรรมได้รับความร่วมมือจากเด็กและเยาวชนตลอดจนบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ถึงแม้ว่าจะมีการจัดตั้งชมรมกีฬาขึ้นมาในชุมชนแต่ปัจจุบันพบว่า

ลานกีฬา คือพื้นที่เดียวกับลานจอดรถ จึงทำให้เด็กๆ ไม่มีพื้นที่ว่างที่จะใช้ออกกำลังกายหลังเลิกเรียนได้ ลานกีฬา จึงถูกใช้จัดการแข่งขันเฉพาะในวันสำคัญเท่านั้น เช่น วันเด็ก การจัดกีฬาเพื่อเสริมสร้างความสามัคคี เป็นต้น การทำกิจกรรมร่วมกับเด็กและเยาวชนเป็นอีกบทบาทหน้าที่หนึ่งที่สำคัญของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน สำหรับการปฏิบัติหน้าที่จึงต้องเข้าร่วมในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ตลอดจนการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่างๆ ที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือ เช่น การเข้าไปช่วยจัดกิจกรรมวันเด็ก การจัดหาทุน เสื้อผ้า และอุปกรณ์ในการเข้าแข่งขันกีฬาซึ่งส่วนหนึ่งได้รับความช่วยเหลือจากนักการเมืองท้องถิ่น การชักชวนเด็กที่มีปัญหาให้มาเล่นกีฬา การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กและได้รับความไว้วางใจจากชุมชน

๔) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างประชาชนเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน จากการศึกษาพบว่าทางสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ ได้มีการแต่งตั้งบุคคลที่เป็นที่เคารพนับถือของชุมชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเล็กน้อยที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น กรณีการทะเลาะวิวาท หรือกรณีรถยนต์เฉี่ยวชนกัน การลักขโมย เป็นต้น ซึ่งเป็นโครงการที่ชุมชนดำเนินการด้วยตนเอง คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประกอบด้วย ผู้นำทางศาสนา คืออิมาม คอเต็บ บิหลั่น ครูสอนศาสนา ประธานชุมชน และตำรวจผู้รับใช้ชุมชน การที่ชุมชนสามารถจัดการปัญหาความขัดแย้งโดยใช้วิธีการไกล่เกลี่ย จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและตำรวจ กล่าวคือช่วยให้ประชาชนไม่ต้องเสียเวลาและพบขั้นตอนที่ยุ่งยากเมื่อเรื่องสู่สถานีตำรวจและแบ่งเบาภาระตำรวจลดปริมาณคดีที่เป็นความขัดแย้งเล็กน้อยไปด้วย

๕) การแก้ปัญหาเรื่องประชากรแออัด

ปัจจุบันพบว่าในชุมชนมัสยิดมหานาคมีปัญหาเรื่องประชากรแออัด ซึ่งเป็นคนต่างด้าว ชาวเมียนมาและเวียดนามเข้ามาอยู่อาศัยตามบ้านเช่าในชุมชน เนื่องจากในชุมชนมีบ้านเช่าเพิ่มมากขึ้น ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนจึงต้องชี้แจงเหตุผลและความสำคัญในการจัดทำบัญชีรายชื่อและประวัติของผู้เช่าเหล่านี้ไว้เพื่อให้ทราบถึงจำนวนผู้เช่าที่แท้จริงและเป็นการป้องกันหากเกิดเหตุขึ้น เช่น การขโมย การทะเลาะวิวาท จะสามารถระบุหรือค้นหาผู้กระทำผิดความผิดได้ และผู้เช่าเหล่านี้จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน โดยเฉพาะเรื่องการดื่มสุราซึ่งเป็นข้อห้ามที่สำคัญ และมีการดำเนินการที่เข้มงวด หากมีผู้ฝ่าฝืนอิมามจะทำการตักเตือนในครั้งแรก หากพบว่ามีการกระทำผิดอีกจะเชิญบุคคลนั้นออกจากชุมชนไป ซึ่งที่ผ่านมาพบว่าผู้เช่าบางคนก่อเหตุทะเลาะวิวาทในบางครั้งคนในชุมชนต้องเข้าไปช่วยไกล่เกลี่ยด้วยเช่นกัน

จากผลการดำเนินการในทุกขั้นตอนนี้ จะเห็นได้ว่า ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ได้ดำเนินการในหลาย ๆ แนวทาง เพื่อให้เกิดความร่วมมือของคนในชุมชน ซึ่งถือเป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางวิชาการมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริงในชุมชน แต่อย่างไรก็ตามภายใต้การดำเนินการของโครงการนี้ ก็พบว่า มีปัญหาอุปสรรคหรือข้อจำกัดที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะไว้เพื่อให้สามารถนำไปแก้ไขปรับปรุงพัฒนา หรือขยายผลในการดำเนินการตามโครงการนี้ไปยังชุมชนอื่น ๆ ดังนี้

๑. ในช่วงแรกของการเข้าไปในชุมชน ตำรวจอาจจะพบกับการต่อต้านจากประชาชนบางส่วนที่ไม่ไว้วางใจตำรวจ หรือมีอคติต่อตำรวจเป็นทุนเดิม **ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน จึงต้องใช้ความอดทน และความจริงใจกับชาวบ้านทุกคน การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนก็จะทำให้เกิดการพบปะมากขึ้น ซึ่งเป็นโอกาสอันดีที่ตำรวจจะใช้จุดนี้ในการทำความสัมพันธ์อันดีกับผู้ที่ต่อต้าน**

๒.โดยส่วนใหญ่ประชาชนที่ให้ความร่วมมือกับตำรวจคือคนที่ประสบกับปัญหาโดยตรง ประชาชนที่พักอาศัยในบ้านที่เป็นตึกหรือมีรั้วกัน ซึ่งเป็นคนชั้นกลางจะไม่ค่อยมีส่วนร่วมร่วมกับคนในชุมชนหรือกิจกรรมต่าง ๆ จึงทำให้ตำรวจมีความยากลำบากในการสร้างความสัมพันธ์กับคนกลุ่มนี้

๓.ตำรวจส่วนใหญ่มีทัศนคติแบบตำรวจสมัยเก่า ในปัจจุบันตำรวจที่มีความสนใจจะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นตำรวจผู้รับใช้ชุมชนยังมีจำนวนไม่มาก และมีผู้ให้ความสนใจค่อนข้างน้อย เนื่องจากยังมีแนวคิดแบบตำรวจสมัยเก่าที่เน้นการบังคับใช้กฎหมายและมุ่งเป้าไปที่การจับกุมผู้กระทำความผิดเป็นหลัก จึงส่งผลกระทบทำให้ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญมีจำนวนไม่เพียงพอ และอาจขาดความต่อเนื่อง เนื่องด้วยลักษณะของการปฏิบัติงานต้องใช้ความทุ่มเท และการเข้าไปฝังตัวในชุมชนเป็นระยะเวลานาน ๆ จึงทำให้มีผู้สนใจเข้าร่วมน้อย ดังนั้น จึงควรมีการให้ความรู้และแนวคิดที่ถูกต้องว่า ตำรวจไม่ใช่เพียงแค่การจับกุม แต่ยังต้องรับใช้ให้บริการแก่ประชาชนด้วย รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เข้ามาปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น

๔.การปรับเปลี่ยนองค์กรโดยผู้บริหารตำรวจจะต้องรับฟังและปรับแนวคิดการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ (ตำรวจภูธรและนครบาล) ที่จะต้องแก้ไขปัญหายาเสพติดและรับฟังปัญหาโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่ Community Policing จะเป็นเหมือนผู้สะท้อนปัญหาจากล่างขึ้นบนให้กับผู้บริหารตำรวจ จึงอาจเป็นการฟื้นความรู้สึกของวัฒนธรรมองค์กรที่ต้องเปลี่ยนจาก Tow-Down เป็น Bottom Up เป็นการกระจายอำนาจมากกว่าการรวมศูนย์สั่งการ

๕.การโยกย้ายตำรวจในระดับผู้บังคับบัญชาอาจส่งผลให้การดำเนินนโยบายไม่มีความต่อเนื่อง หรือโครงการถูกยกเลิกไป ผู้บังคับบัญชาที่เข้ามาใหม่อาจจะมีแนวทางการบริหารที่แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งไม่ได้ยึดตามหลักทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน

และจากข้อเสนอแนะของตำรวจที่ทำหน้าที่ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะไว้นั้น สามารถแก้ไขได้โดยการดำเนินการตามหลักการของตำรวจผู้รับใช้ชุมชนในเรื่องการเปลี่ยนแปลงองค์กร (Organization Transformation) เมื่อมีการกำหนดให้เป็นนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกำหนดให้ทุกสถานีตำรวจต้องปฏิบัติตาม และเมื่อมีการจัดให้มีการแข่งขันเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการพิจารณาความดีความชอบจะสามารถทำให้ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติสามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้อย่างมีทิศทาง และเป็นระบบ และจะทำให้ตำรวจหันกลับมามองปัญหาที่ระดับรากหญ้า และเข้าไปร่วมกับชุมชน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน สุดท้ายเพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและมีภูมิคุ้มกันในการป้องกันภัยอาชญากรรมได้ในทุก ๆ ด้าน

บทสรุป

ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) เป็นทฤษฎีที่ประกอบด้วยหลักการสำคัญ ๓ ประการคือ ๑.การเป็นหุ้นส่วนเชิงพันธมิตรกับชุมชน(Community Partnerships) ๒.การแก้ปัญหาที่มีชุมชนเป็นศูนย์กลาง (Problem Solving) และ ๓.การเปลี่ยนแปลงองค์กร (Organization Transformation) ดังนั้น เป้าหมายสำคัญในการปฏิบัติงานตามหลักทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชนหรือการตำรวจชุมชน คือ การปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานขององค์กรตำรวจโดยการร่วมกันแก้ไขปัญหามีชุมชนเป็นศูนย์กลาง และเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนและตำรวจ

สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนได้จริง โดยใช้หลัก ๓ ต้อง กล่าวคือ

๑.ต้องให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของปัญหาเสพติด และต้องแก้ปัญหานี้ให้สำเร็จให้จงได้

ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนได้สร้างความตระหนักรู้ในปัญหาเสพติดและอาชญากรรมอื่นๆ โดยทำให้ประชาชนตระหนักว่าปัญหาดังกล่าวมิใช่เป็นเพียงหน้าที่ของตำรวจ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในคดี (ผู้เสียหาย หรือผู้ต้องหา) แต่เพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นปัญหาร่วมกันของทุกคนในที่ชุมชน ประชาชนในชุมชนเป็นศูนย์กลางที่จะต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญห โดยเมื่อทุกคนร่วมมือกันแก้ไขปัญหแล้ว ก็จะตระหนักถึงผลสำเร็จหรือความผิดพลาดในการแก้ไขแต่ละปัญหาที่ได้ร่วมมือกันทำ มีการทำซ้ำ และทำให้ชุมชนสงบสุขลดความหวาดระแวงปัญหาอาชญากรรมในชุมชนได้

๒.ต้องมีส่วนร่วมมีการบูรณาการในการทำงานกันอย่างแท้จริง

ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเน้นหลักการความเป็นหุ้นส่วนในการแก้ไขปัญห ตั้งแต่การเข้าพบผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา ผู้นำทางการศึกษา สร้างความเป็นหุ้นส่วนทางความคิดในการเลือกตัวปัญหา จัดลำดับปัญหา ตลอดจนการลงมือแก้ไขปัญห โดยหากชุมชนไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนจะทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานรัฐ หรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยดำเนินการ ทำให้สามารถแก้ไขปัญหได้

๓.ต้องมีกลไกหรือเครื่องมือในการขับเคลื่อน

เดิมทีกลไกหลักในการแก้ไขปัญหอาชญากรรมคือสถานีตำรวจเป็นสำคัญ แต่ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเป็นการเปลี่ยนแปลงองค์กรตำรวจ ที่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหอาชญากรรมในชุมชนโดยมีประชาชนเป็นหุ้นส่วน ดังนั้น กลไกสำคัญในการดำเนินการตามตัวแบบนี้คือ ผู้นำชุมชนในระดับต่างๆ และอาสาประชาชน ในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับใช้ชุมทั้งระดับผู้ปฏิบัติและผู้บริหาร จะต้องใช้แนวคิดแบบ Bottom Up มิใช่แนวคิด Top Down ซึ่งเป็นการฟังตามคำสั่งแบบเดิม โดยกลวิธีในการแก้ไขปัญหอาชญากรรมใช้แนวคิดตามทฤษฎีป้องกันอาชญากรรมสมัยใหม่ต่าง ๆ เช่น ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน, ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์, ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม, ทฤษฎีหน้าต่างแตก และหลักการพัฒนาและแก้ไขปัญหที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชน และมีสถานีประชาอาสาพิทักษ์เป็นองค์กรที่สร้างโดยชุมชนเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อน จนนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนได้ผลอย่างจริงจัง

๔.๒ ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ตามแนวทาง ๓ ต้องแล้ว หากจะผลักดันโครงการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนมาเป็นแนวทางในการป้องกันยาเสพติดในชุมชน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ขอเสนอแนะแนวทางไว้ดังนี้

๑.การสร้างความรู้ความตระหนักรู้ให้กับคนในชุมชนว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาร่วมของคนในชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนและภาคีเครือข่ายเข้ามาช่วยเหลือและผลักดันให้เกิดการร่วมมือกันอย่างแท้จริง

๒.การดำเนินการเพื่อให้ทุกภาคส่วนมีการบูรณาการในการทำงานกันอย่างแท้จริง ไม่ใช่ต่างคนต่างทำเฉพาะในหน่วยงานของตนเอง ไม่มีความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนนโยบายในแต่ละเรื่อง

๓.การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคมในทุก ๆ รั้ว กรณีนี้จะนำเสนอเฉพาะในรั้วชุมชน ซึ่งจะเกี่ยวเนื่องไปยังรั้วสังคม รั้วโรงเรียนและรั้วครอบครัว เพื่อให้รั้วชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างแท้จริงและส่งผลไปยังรั้วอื่น ๆ ในสังคม โดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ

ระดับนโยบาย :

เนื่องจากโครงการสำรวจผู้รับใช้ชุมชน เป็นการนำแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน ในการป้องกันยาเสพติดในชุมชน ดังนั้น ในเชิงนโยบาย จะต้องมีการกำหนดให้ตำรวจพื้นที่ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน และมีการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง ให้นำแนวทางนี้ไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยให้มีการศึกษาและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โครงสร้างทางสังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ เป็นต้น พร้อมกับการกำหนดตัวชี้วัด เป็นการวัดความหวาดกลัวยาเสพติดในชุมชน ก่อน ขณะ หลัง การทำโครงการในแต่ละปีงบประมาณ และวัดผลในเรื่องปัญหาเสพติดในชุมชนว่าหลังจากดำเนินการตามโครงการลดลงหรือไม่ และมีการติดตามประเมินผลในทุก ๆ ปี พร้อมจัดสรรงบประมาณให้กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อดำเนินการตามโครงการดังกล่าว เหมือนเช่นการจัดสรรงบประมาณให้กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อดำเนินโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์

ระดับปฏิบัติการ :

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ : ต้องกำหนดให้สถานีตำรวจทุกพื้นที่นำแนวคิดโครงการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง พร้อมกับกำหนดตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับรัฐบาล และจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการให้เพียงพอ พร้อมกำหนดเป็นนโยบายที่ต้องถือปฏิบัติในทุก ๆ ปีงบประมาณ ให้เหมือนกับโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ พร้อมกับติดตามประเมินผลการทำงานเป็นระยะ ๆ และต้องจัดให้มีการแข่งขันในการดำเนินการตามโครงการในแต่ละพื้นที่ว่า พื้นที่ใดสามารถทำให้ปัญหาเสพติดในชุมชนลดลงได้ โดยใช้ตัวชี้วัดจากคนในชุมชนที่เข้าไปดำเนินการ และมีหน่วยภายนอกเข้าไปทำการติดตามประเมินผลและทำการวิจัยเพื่อนำเสนอเป็นข้อมูลทางวิชาการในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนว่าหลักการและแนวคิดตามโครงการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนได้จริง และจะเป็นแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้อย่างแท้จริง หากสถานีตำรวจใดสามารถบริหารจัดการโครงการจนทำให้ปัญหาเสพติดในชุมชนลดลงได้อย่างแท้จริง และมีความเข้มแข็งของชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จะได้รับการพิจารณาเลื่อนยศเลื่อนตำแหน่ง เหมือนโครงการโรงพักเพื่อประชาชน ซึ่งหากดำเนินการตามแนวทางนี้ จะทำให้ตำรวจส่วนใหญ่กลับไปแก้ไขปัญหให้กับประชาชน และมีความใส่ใจในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนอย่างแท้จริง

กองบัญชาการ, กองบังคับการ, และหัวหน้าสถานีตำรวจ : จะต้องมีการจัดทำโครงการเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ตามแนวนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พร้อมให้การสนับสนุนในทุกมิติกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ลงไปปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ให้มีการศึกษาปัญหาอุปสรรคในเรื่องข้อกฎหมายใดที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการปฏิบัติงานตามโครงการของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ลงไปปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน เช่นการใกล้ชิดคดี ที่บางครั้งอาจไม่สามารถใกล้ชิดได้ตามกฎหมาย แต่หากสามารถให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนสามารถใกล้ชิดได้ จะทำให้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนได้รับการแก้ไขและตำรวจที่ทำหน้าที่ก็จะมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและแก้ไข

ปัญหาให้กับคนในชุมชนได้อย่างแท้จริง และสามารถประสานการทำงานร่วมกับยุติธรรมชุมชนเพื่อดำเนินการในเรื่องการไกล่เกลี่ยทางคดีได้อีกทางหนึ่ง

บรรณานุกรม

ภาษาอังกฤษ

Oliver,w.m. ๒๐๐๘ . Community- oriented Policing:A system approach to policing. New Jersey : Person Prentice Hall

Trojanowicz,R.C.& Bucqueroux, B. ๑๙๙๔ . Community policing : how to get started Cincinnati , Ohio : Anderson Pub. Co

ภาษาไทย

เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์ . ๒๕๖๑ . การตำรวจชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ ๑ . บริษัท นบหน้าครีเอชั่น จำกัด : กรุงเทพฯ

สุพิศาล ภักดินฤนาท . พลตำรวจตรี. ๒๕๕๕ . ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ทฤษฎีสำหรับศตวรรษที่ ๒๑. กองบังคับการปราบปราม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง : กรุงเทพฯ

พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์ , พลตำรวจโท .๒๕๕๕ CPO กว่าจะเป็นตำรวจผู้รับใช้ชุมชน . กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง : กรุงเทพฯ

อุบลวรรณ แก้วพรหม . ๒๕๕๖ . การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมตามหลัก

ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน : ศึกษากรณีชุมชนมัสยิดมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ

วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรุงเทพฯ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ . ๒๕๕๔ (ม.ป.ป.) แนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้านชุมชน

เข้มแข็งเพื่อป้องกันอาชญากรรม . กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ : กรุงเทพฯ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช .๒๕๔๒. เอกสารการสอนชุดวิชา ๔๑๔๓๑ การบริหารงานยุติธรรม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช : นนทบุรี